

BACHELOROPPGAVE

Mulige konsekvenser av regjeringens plan om
å fase ut kommersielle aktører i barnevernet

Possible consequences of the government's
plan to phase out commercial actors in child
protection services

Kandidatnr: 204

Bachelor i sosialt arbeid

Fakultetet for helse og sosialvitenskap

Institutt for velferd og deltaking 15.mai 2023

Abstract

This bachelor's thesis examines the potential consequences of the government's plan to phase out commercial actors in the child welfare system. The issue is significant given the widespread reliance on these actors in the current system and the potential for major disruption and change. The thesis uses a literature review methodology, combined with a thematic analysis, to explore and categorize the potential impacts of this policy change.

Evidence from academic articles, policy documents, and reports were gathered and thematically analyzed. The results indicate that while the phase-out may reduce some of the perceived market-based issues within the system, such as profit-taking at the expense of service quality, it may also potentially lead to resource shortages, service disruption, and a lack of competition and innovation.

The thesis contributes to the growing literature on the role of commercial actors in public services and has implications for policy-makers, practitioners, and stakeholders in the child welfare sector. However, further research is required to fully understand the impacts of this change, especially longitudinal studies that can track the effects of the phase-out over time.

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	5
1.1 PROBLEMSTILLING.....	6
1.2 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA OG PROBLEMSTILLING.....	6
1.3 OPPGAVENS INNHOLD.....	7
KAPITTEL 2 - TEORETISK RAMMEVERK	8
2.1 MARKED OG VELFERDSSTATSTEORI	8
KONSEPTER OG TEORIER OM VELFERDSSTATEN	8
2.2 NEW PUBLIC MANAGEMENT (NPM) BAKGRUNN OG HOVEDPRINSIPPER.....	9
NPM OG BARNEVERNET:	10
2.3 PRINSIPAL-AGENT TEORI I BARNEVERNET	10
AGENTENS INSENTIVER I KOMMERSIELLE BARNEVERNSAKTØRER	10
STATEN SOM PRINSIPAL	11
2.4 POLITISK TEORI POLITISK TEORI I KONTEKST	12
BAKGRUNN OG BEGRUNNELSE FOR REGJERINGENS PLANER	13
2.5 PRIVATE AKTØRER I BARNEVERNET	14
KAPITTEL 3 METODE	17
3.1 LITTERATURSTUDIE	17
INKLUSJONS- OG EKSKLUSJONSKRITERIER (DALLAND, 2020).	18
3.2 TEMATISK ANALYSE	19
3.3 ETISKE OVERVEIELSER.....	19
3.4 BEGRENSNINGER	20
KAPITTEL 4 RESULTATER	21
4.1 PRESENTASJON AV KILDENE OG KILDEKRITIKK	21
4.2 ANALYSEPROSESS.....	22
LITTERATURHIERARKI (DALLAND,2012 S.223-231)	24
KAPITTEL 5 DRØFTING	25
5.1 INNVIRKNING PÅ VELFERDSTJENESTER.....	25
5.2 MULIGE ØKONOMISKE OG ORGANISATORISKE KONSEKVENSER.....	27

5.3 POLITISKE BESLUTNINGER OG DERES EFFEKT	29
KAPITTEL 6 KONKLUSJON	31
REFERANSER.....	33
VEDLEGG 1	36
SKJEMA FOR SØKELOGG.....	36
VEDLEGG 2	39
FIGUR 1. – ANALYSESKJEMA	39

Kapittel 1

Innledning

Barnevernet i Norge har vært gjenstand for økt oppmerksomhet og debatt de siste årene. Kritikken har i stor grad dreid seg om det økende antallet barnevernssaker, manglende ressurser og kapasitet i systemet, samt kritikk av kommersielle aktører som tilbyr barnevernstjenester (Amundsen, 2022). Barnevernet har en svært viktig oppgave i å sikre barns rettigheter og beskytte dem mot omsorgssvikt og overgrep. Det er derfor avgjørende å ha et barnevernssystem som fungerer effektivt og som er tilpasset barnas behov.

Ansvar for barnevernet i Norge er delt mellom stat og kommune. En stor barnevernsreform trådte i kraft 1.1.2022. Reformen blir beskrevet som både en struktur- og kvalitetsreform, og det overordna målet er et bedre barnevern hvor tjenestetilbudet blir mer tilpasset lokale forhold (Bufdir, 2022).

Reformen innebærer at kommunene vil ta over ansvaret for store deler av barnevernet, både det faglige og økonomisk. En annet tiltak er å fase ut kommersielle aktører fra barnevernet i Norge. Private kommersielle aktører vil ikke lenger få lov til å tilby barneverntjenester og det skal ikke lenger være mulig å ta ut profitt. Disse endringene ble første gang gjort kjent i regjeringens politiske plattform, Hurdalsplattformen.

(Hurdalsplattformen, 2021, s.71 og 72.) Reformen har fått bred støtte fra flere hold, men har også blitt møtt med kritikk og bekymring.

Når det kommer til tidsperspektivet på utfasingen så har nåværende Barne- og familieminister Kjersti Toppe sagt at hennes arbeidsmål er å «innfri» alle punktene om barnevernet i Hurdalsplattformen i løpet av stortingsperioden (Tømmerås, 2022). Det vil si i perioden 2021-2025.

I denne oppgaven vil jeg undersøke konsekvensene av regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet.

Jeg vil se på hva som ligger til grunn for beslutningen, og hva som er begrunnelsen for å fjerne disse aktørene fra barnevernet. Videre vil jeg også undersøke om denne delen av barnevernsreformen vil kunne løse noen av de problemene som barnevernet står overfor, eller om det vil skape nye utfordringer.

1.1 Problemstilling

Hva er konsekvensene av regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet?

1.2 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Temaet for denne oppgaven tar utgangspunkt i regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet. Regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører er en av de store endringene som nå pågår i barnevernssektoren, og det har vakt mye oppmerksomhet og debatt. Bakgrunnen for valg av tema er at det er en aktuell politisk debatt. Temaet om regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet er også personlig relevant for meg.

Jeg har tidligere arbeidet i en privat kommersiell barnevernsinstitusjon, og gjennom dette arbeidet har jeg fått et inngående kjennskap til både positive og negative aspekter ved privat barnevern. Jeg har også flere bekjente som har vært involvert i saker der private barnevernsaktører har vært en del av løsningen. Denne for forståelsen har vært med på å forme min interesse for problemstillingen og valg av tema.

I tillegg til den personlige relevansen, er temaet også av stor samfunnsmessig interesse. Regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet har fått mye oppmerksomhet og debatt både i fagfeltet, mediene og blant politikere. Det har også ført til endringer i lovgivningen og føringer for barnevernssektoren. Som fremtidig profesjonsutøver innenfor barnevernsfeltet, er det derfor viktig for meg å ha en god forståelse av både de politiske beslutningene som tas og konsekvensene dette kan ha for både brukere av tjenesten og de ansatte i barnevernssektoren.

Jeg har også valgt problemstillingen fordi den er dagsaktuell og vil ha stor relevans for fremtidig organisering og arbeid i barnevernsfeltet. Ved å undersøke konsekvensene av regjeringens plan, vil jeg kunne bidra med ny innsikt og kunnskap som kan være relevant for både politikere og fagpersoner i barnevernssektoren.

Til slutt vil jeg påpeke at jeg har den oppfatningen at enkelte fagpersoner og studenter har et lite kjennskap til og et unyansert bilde av denne type problematikk. Derfor ønsker jeg med denne oppgaven å bidra til en bredere forståelse av temaet, samt diskusjon og refleksjon rundt de ulike sidene ved å fase ut kommersielle aktører i barnevernet. Samlet sett er valg av tema og problemstilling basert på både personlig erfaring og interesse, samt samfunnsmessig relevans og aktualitet.

1.3 Oppgavens innhold

Oppgaven vil analysere konsekvensene av den norske regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet. Et teoretisk rammeverk vil bli presentert i kapitlene om marked og velferdsstatsteori, New Public Management (NPM), agent-prinsipal teori, politisk teori, private aktører i barnevernet og Linn Herning sin bok "Velferdsprofitørene".

Metodekapittelet vil beskrive valg av metode for oppgaven, og analysen vil ta utgangspunkt i relevante kilder og presentere ulike perspektiver på planen. Oppgaven vil avsluttes med en konklusjon som svarer på problemstillingen.

Kapittel 2 - Teoretisk rammeverk

2.1 Marked og velferdsstatsteori

Konsepter og teorier om velferdsstaten

Konsepter og teorier om velferdsstaten har som formål å analysere og forstå ulike modeller for velferdsstaten og hvordan de fungerer. En av de mest anerkjente teoretikerne på dette området er Gøsta Esping-Andersen, som i 1990 identifiserte tre hovedtyper av velferdsstater: liberal, konservativ og sosialdemokratisk (Esping-Andersen, 1990).

Esping-Andersen klassifiserer Norge som en sosialdemokratisk velferdsstat. Dette innebærer at det er en høy grad av universelle velferdsgoder i landet, og staten spiller en stor rolle i å sørge for sosiale tjenester. Universelle velferdsgoder betyr at de er tilgjengelige for alle innbyggere uavhengig av inntekt eller sosial status. Dette bidrar til å fremme likhet og sosial rettferdighet i samfunnet (Esping-Andersen, 1990).

Relevans for barnevernet og kommersielle aktører

I en sosialdemokratisk velferdsstat som Norge kan kommersielle aktørers innflytelse i barnevernet potensielt utfordre prinsippene om universell tilgang og rettferdighet. Kommersielle aktører søker ofte profitt, noe som kan lede til prioritering av kostnadseffektivitet fremfor kvalitet i tjenestene (Regjeringen.no, 2020, s.16). Dette kan føre til at enkelte grupper, som de mest sårbare familiene, kan oppleve redusert tilgang til nødvendige tjenester. Ved å fase ut kommersielle aktører, ønsker regjeringen å sikre at barnevernet fokuserer på barnets beste og ikke på profitt (Stortinget,2021). Regjeringen påpeker at legitimiteten til den norske velferdsmodellen forutsetter at skattepengene kommer fellesskapet til gode, og ikke ender opp hos store kommersielle eiere.

2.2 New Public Management (NPM) Bakgrunn og hovedprinsipper

New Public Management (NPM) er en ledelsesfilosofi og et sett av reformer som har hatt stor påvirkning på offentlig sektor i mange vestlige land siden 1980-tallet. NPM oppsto som en reaksjon på den tradisjonelle byråkratiske modellen for offentlig administrasjon, som ble kritisert for å være ineffektiv og tungrodd. Målet med NPM var å øke effektiviteten, redusere kostnadene og forbedre tjenesteleveringen i offentlig sektor (Christensen, 2006).

Hovedprinsippene i NPM inkluderer konkurranseutsetting, markedsorientering, kundeorientering, mål- og resultatstyring, og desentralisering (Christensen, 2006). Konkurranseutsetting innebærer at oppgaver og tjenester som tidligere ble utført av offentlige ansatte, blir konkurranseutsatt og overlatt til private selskaper eller organisasjoner (Christensen, 2006). Dette skal bidra til å øke effektiviteten og redusere kostnadene, samtidig som det kan gi bedre tjenester og mer valgfrihet for brukerne (Christensen, 2006).

Markedsorientering er et annet prinsipp i NPM, og innebærer å innføre markedsmekanismer i offentlig sektor for å øke effektiviteten og redusere kostnadene (Christensen, 2006). Dette kan for eksempel innebære å innføre konkurranse, prissetting og markedsføring i offentlig sektor (Christensen, 2006).

Kundeorientering er også viktig i NPM, og innebærer å gjøre offentlig sektor mer kundeorientert (Christensen, 2006, s. 54). Dette innebærer å fokusere på å levere tjenester som møter brukernes behov og forventninger, og å involvere brukerne i utformingen av tjenestene (Christensen, 2006).

Mål- og resultatstyring er et sentralt prinsipp i NPM, og innebærer å sette klare mål og å måle resultatene av offentlige tjenester og oppgaver (Christensen, 2006). Dette skal bidra til å sikre at offentlig sektor er effektiv og leverer tjenester av høy kvalitet (Christensen, 2006).

Til slutt legger NPM også vekt på å desentralisere makt og ansvar til lavere nivåer i organisasjonen (Christensen, 2006). Dette innebærer å gi mer autonomi til lokale enheter og øke mulighetene for brukermedvirkning (Christensen, 2006, s. 55). Dette kan bidra til å øke

effektiviteten og gi bedre tjenester, da beslutninger kan tas nærmere der tjenestene utføres og brukerne kan påvirke utformingen av tjenestene (Christensen, 2006).

NPM og barnevernet:

Implementeringen av NPM i barnevernet kan ha ført til en økning i antallet kommersielle aktører og konkurranse mellom dem og offentlige tjenesteleverandører. Dette kan skape bekymring for at fokuset på effektivitet og kostnadsreduksjon kan gå på bekostning av kvaliteten på tjenestene som tilbys (Amundsen, 2019, s. 48). I tillegg kan NPM-prinsipper føre til at barnevernet blir mer fragmentert, med ulike aktører som tilbyr spesialiserte tjenester, noe som kan skape utfordringer i samordningen av tiltak for sårbare barn og familier (Amundsen, 2019, s. 50).

2.3 Prinsipal-agent teori i barnevernet

Prinsipal-agent-teori er en økonomisk teori som beskriver forholdet mellom en prinsipal, som er den som delegerer oppgaver, og en agent, som er den som utfører oppgavene. I barnevernet i Norge er staten prinsipal, og barnevernsaktørene, både offentlige, ideelle og kommersielle, er agenter som utfører tjenestene på vegne av staten (Hagen, 1992). Denne teorien kan være nyttig for å analysere konsekvensene av regjeringens plan om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet.

Agentens insentiver i kommersielle barnevernsaktører

Kommersielle barnevernsaktører er private selskaper som leverer barnevernstjenester, ofte med et mål om å skape økonomisk overskudd for eierne. Det finnes flere insentiver for kommersielle aktører, og noen av disse kan ha både positive og negative effekter på barneverntjenestene.

Positivt insentiv er konkurranse. Konkurranse mellom ulike kommersielle aktører kan føre til effektivisering, innovasjon og forbedring av tjenestene. Dette kan være bra for både barna

som mottar tjenestene og staten som finansierer dem. Negative insentiver kan oppstå når profittmaksimering blir hovedmålet for kommersielle aktører (Hagen, 1992). Dette kan føre til at barnevernsaktørene kutter kostnader på bekostning av kvaliteten på tjenestene, noe som kan være skadelig for barna og deres familier.

Staten som prinsipal

Staten spiller en viktig rolle som prinsipal i barnevernet. I en prinsipal-agent-relasjon er prinsipalen den som har ansvar for å sette mål og interesser, og agenten er den som utfører oppgaver på vegne av prinsipalen. I dette tilfellet er staten prinsipalen og de ulike aktørene i barnevernet er agentene (Hagen, 1992).

Som prinsipal har staten visse ansvarsområder i barnevernet:

1. Fastsette lover og regler: Staten har ansvaret for å utforme og implementere lover og regler som styrer barnevernet. Dette inkluderer å etablere kvalitetskrav, tilsynsmekanismer og sanksjoner for å sikre at tjenestene opprettholder høy standard og er i tråd med statens mål.
2. Finansiere barnevernet: Staten har ansvaret for å tildele økonomiske ressurser til barnevernet. Dette kan gjøres direkte fra staten eller gjennom kommunene. Finansiering er viktig for å sikre at tjenestene har tilstrekkelig ressurser til å utføre sitt arbeid på en effektiv og kvalitetsmessig måte.
3. Overvåke og evaluere: Som prinsipal har staten en rolle i å overvåke og evaluere resultater og effekter av barnevernsaktørenes arbeid. Dette innebærer å vurdere om tjenestene oppnår ønskede resultater og om de er til beste for barn og familier. Gjennom overvåking og evaluering kan staten identifisere områder som krever forbedring eller justering.
4. Implementere tiltak for korreksjon: Hvis uønskede insentiver eller konsekvenser oppstår i barnevernet, har staten ansvar for å implementere tiltak for å korrigere disse. Dette kan inkludere endringer i regelverk, innføring av nye retningslinjer eller styrking av tilsyns- og kontrollmekanismer.

Staten som prinsipal i barnevernet spiller dermed en viktig rolle i å etablere retningslinjer, ressursallokering og oppfølging for å sikre at barnevernet fungerer i tråd med statens mål og interesser, samt ivaretar barnas beste (Hagen, 1992).

2.4 Politisk teori

Politisk teori i kontekst

I denne bacheloroppgaven, som utforsker konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet, kan politisk teori bidra til å forstå og analysere de underliggende faktorene og drivkreftene bak beslutningen. En relevant politisk teori er den som omhandler velferdsstatsmodeller og deres innvirkning på offentlige tjenester som barnevern. Innføringen av markedsliberalisme og konkurranse innen barnevernet har ført til debatt rundt kvaliteten og effektiviteten av tjenestene som tilbys (Amundsen, 2020).

Regjeringens beslutning kan også forstås i lys av teorien om statens rolle i å beskytte og fremme befolkningens velferd og rettigheter. Ifølge NOU 2020: 13 (NOU: 2020:13, s. 49) er prinsippet om barnets beste en sentral del av barnevernet og statens ansvar. Ved å fase ut kommersielle aktører kan staten forsikre seg om at barnevernstjenestene er i tråd med dette prinsippet og at kvaliteten på tjenestene er sikret. Dette viser hvordan regjeringens beslutning er forankret i politiske teorier om velferdsstaten og statens ansvar for å ivareta befolkningens velferd og rettigheter (Amundsen, 2020, s.102).

Stortinget vedtar nye lover etter innstilling fra regjeringen. Regjeringen med aktuelle departementer, i dette tilfellet Barne- og familiedepartementet (BFD) utformer og utfører politikk, i tillegg til å gi økonomiske bevilninger. Direktoratene, her Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), er en forlengelse av departementet. Bufdir har som oppgave etter instruks fra BFD å gjennomføre og utvikle planer og strategier for blant annet fagområdet barnevern. De har i oppgave å omforme regjeringens politikk på barnevernsområdet til praksis (Bufdir, 2023). Nå det videre teksten bruker betegnelsen «regjeringen» betyr ofte dette i praksis Bufdir.

Regjeringens la 11.05.23 frem forslag til revidert nasjonalbudsjett 2023. Her foreslår det å styrke det statlige barnevernet med cirka 260 millioner kroner. Deler av disse midlene skal gå til å styrke kapasitet og kvalitet i statlige, og enkelte ideelle institusjoner. I tillegg økes antall statlige fosterhjem. Disse fosterhjemmene skal kjøpes av ideelle aktører, noe som igjen vil være med å øke andelen av ideelle aktører. Barne- og familieministeren sier at noe av bakgrunnen for denne avgjørelsen er at antall barn med komplekse behov, har økt. Det blir fremhevet at forslaget er en del av prosessen med å øke antallet ideelle aktører og for å fase ut kommersielle aktører. Stortinget behandler revidert nasjonalbudsjett og fatter sine vedtak i slutten av juni (Regjeringen.no, 2023)

Bakgrunn og begrunnelse for regjeringens planer

Regjeringens beslutning om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet er grunnet i et ønske om å sikre kvalitet og effektivitet i tjenestene som tilbys til barn og unge. I Amundsen sin rapport (Amundsen, 2020, s. 6-10) belyses det økende bekymringer både i fagfeltet og blant politiske beslutningstakere angående profittmotivets innvirkning på barnevernstjenestene. Rapporten argumenterer for at kommersielle aktørers fokus på økonomisk gevinst kan medføre en konflikt mellom økonomiske interesser og prinsippet om barnets beste.

Som et resultat av denne konflikten, kan det oppstå situasjoner der barn og unge ikke mottar den nødvendige omsorgen og støtten de har krav på, noe som kan ha alvorlige konsekvenser for deres velferd og utvikling. Amundsen (2020) påpeker at flere studier og rapporter har avdekket mangler og utfordringer knyttet til kvaliteten på tjenestene som leveres av kommersielle aktører. Dette har bidratt til en økende bekymring om hvordan profittmotivet kan påvirke tjenestene og dermed barn og unges ve og vel.

I lys av disse bekymringene er regjeringens beslutning om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet et forsøk på å sikre at barnets beste alltid prioriteres og at tjenestene som tilbys er av høy kvalitet og effektivitet. Ved å redusere eller eliminere kommersielle aktørers rolle i

barnevernet, ønsker regjeringen å minimere risikoen for at økonomiske interesser får forrang over barn og unges velferd.

2.5 Private aktører i barnevernet

I Norge er både offentlige og private aktører involvert i barnevernet. Private aktører kan kategoriseres i to hovedgrupper: kommersielle og ideelle aktører. Begge typene aktører har som mål å levere ulike tjenester og støtte til barn og unge som trenger barnevernsintervensjoner.

Private aktører, enten de er kommersielle eller ideelle, samarbeider ofte tett med kommunene og det offentlige barnevernet. De spiller en viktig rolle i å supplere og støtte opp under det offentlige barnevernet ved å tilby ulike former for barnevernstjenester. Disse tjenestene kan omfatte omsorgstiltak, fosterhjem, institusjoner, rådgivning og veiledning til både familier og barnevernsansatte (Storsletten, 2020).

Det er vanlig at private aktører i barnevernet blir finansiert gjennom offentlige midler. Dette innebærer at de mottar økonomisk støtte fra staten eller kommunene for å kunne levere sine tjenester. Finansieringen fra offentlige midler sikrer at disse aktørene har nødvendige ressurser til å utføre sitt arbeid og sikre velferd for barn og unge i barnevernet.

En viktig forutsetning for både kommersielle og ideelle aktører i barnevernet er at de oppfyller strenge krav og regelverk fra offentlige myndigheter. Dette sikrer at kvaliteten på tjenestene opprettholdes, og at barnets beste alltid blir ivaretatt. Gjennom dette samarbeidet mellom offentlige og private aktører kan barnevernet tilby et bredt spekter av tjenester og tiltak for å møte de ulike behovene til barn og unge i samfunnet (Storsletten, 2020).

Kommersielle aktører

Kommersielle aktører i barnevernet er private selskaper som driver med

barnevernstjenester med hensikt å tjene penger. Disse selskapene tilbyr en rekke tjenester innenfor barnevernet, inkludert omsorgstiltak, fosterhjem, institusjoner, samt rådgivning og veiledning til familier og barnevernsansatte. De kan også spesialisere seg på visse områder, for eksempel tiltak rettet mot ungdom med rusproblemer eller kriminalitetshistorikk (Storsletten, 2020).

Selv om kommersielle aktører opererer for profitt, er de fortsatt underlagt reguleringer og krav fra offentlige myndigheter. Disse reguleringene er utformet for å sikre at tjenestene de tilbyr opprettholder høy kvalitet og er i samsvar med barnevernets overordnede mål og verdier (Storsletten, 2020).

Det har vært en økende trend der store kjeder eller utenlandske oppkjøpsfond har tatt kontroll over kommersielle velferdstjenester i Norge. Dette betyr at betydelige summer av midlene som opprinnelig var øremerket for velferdstiltak, nå blir tatt ut som profitt av eierne av disse kommersielle selskapene. Denne utviklingen har skapt bekymring og debatt rundt bruken av offentlige midler og fordelingen av ressurser i barnevernet (Stortinget, 2022).

Ideelle aktører

Ideelle aktører i barnevernet er organisasjoner og stiftelser som har som hovedmål å fremme velferd og sosialt ansvar, i motsetning til å tjene penger. Disse aktørene samarbeider ofte tett med offentlige instanser for å levere ulike barnevernstjenester. De tilbyr et bredt spekter av tjenester, inkludert omsorgstiltak, fosterhjem, institusjoner, samt rådgivning og veiledning til familier og barnevernsansatte. I tillegg kan de være engasjert i forebyggende arbeid og samfunnsutvikling, for eksempel ved å bekjempe fattigdom og sosial ekskludering (Storsletten, 2020).

En av de viktigste fordelene med ideelle aktører er at de ofte har dypere røtter i lokalsamfunnene og dermed har bedre kjennskap til lokale behov og utfordringer. De har også større fleksibilitet og evne til å være innovative i sin tilnærming til barnevernsarbeidet. Ideelle aktører kan bidra til økt mangfold i barnevernstjenestene ved å tilby alternative og

varierte tilbud. Videre legger de til rette for samarbeid på tvers av sektorer og fagområder, som kan styrke helheten i barnevernet.

Det er viktig å merke seg at både kommersielle og ideelle aktører i barnevernet er underlagt strenge krav og reguleringer for å sikre at barnets beste ivaretas og at kvaliteten på tjenestene opprettholdes (Storsletten, 2020).

Regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett 2023 illustrerer tydelig sammenhengen mellom utforming av politikk i Hurdalsplattformen og iverksetting av nye tiltak og eierformer i barnevernsfeltet. Vi har en situasjon med kapasitetsutfordring hvor det er behov for flere barnevernstiltak. Dette begrunnes med økt antall barn med komplekse utfordringer. Det er for tidlig å si om denne situasjonen også kan ha en sammenheng med utfasing av private kommersielle aktører. Regjeringen har fulgt opp med økte bevilninger over statsbudsjettet (Regjeringen.no,2023).

Med budsjettforslaget viser de politisk vilje til å ta ansvar for kapasitetsutfordringene som har oppstått på barnevernsområdet. Det foreslås å etablere flere og tilpassa institusjonsplasser og statlige fosterhjem. Noe av ansvaret for dette blir gitt til ideelle aktører. Dette illustrerer tydelig sammenhengen mellom utforming av politikk i Hurdalsplattformen og iverksetting av nye tiltak og eierformer i barnevernsfeltet. Det viser også hvordan ideelle leverandører fases inn og overtar for private kommersielle aktører. Det er sammenheng mellom regjeringenes politikk og praksis.

2.6 Linn Herning og «Velferdsprofitørene»

Linn Herning er en norsk samfunnsdebattant og forfatter av boken «Velferdsprofitørene» (Herning, 2015), som kritiserer kommersielle aktørers rolle i velferdssektoren. Herning argumenterer for at kommersielle aktører ofte prioriterer profitt over kvaliteten på tjenestene de leverer, noe som kan føre til lavere kvalitet og høyere kostnader for brukerne av velferdstjenester (Herning, 2015).

I forhold til problemstillingen «Konsekvenser av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet» gir Hernings kritikk av kommersielle aktører et viktig perspektiv. Herning hevder at utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet kan føre til en økning i kvaliteten på tjenestene og bedre ressursbruk (Herning 2015). Hun påpeker at mange kommersielle aktører i barnevernet har et sterkt fokus på profitt, noe som kan gå på bekostning av barnas beste (Herning, 2015).

Imidlertid er det viktig å merke seg at Hernings perspektiv kan ha noen begrensninger. For eksempel, selv om Herning gir flere eksempler på dårlig praksis blant kommersielle aktører (Herning, 2015), gir hun mindre oppmerksomhet til de positive sidene ved deres rolle i barnevernet. Dette kan føre til et ensidig bilde av situasjonen, noe som kan påvirke vår forståelse av konsekvensene ved å fase ut kommersielle aktører.

Kapittel 3 Metode

3.1 Litteraturstudie

Jeg har valgt å gjennomføre en litteraturstudie, da dette gir meg muligheten til å undersøke og analysere et bredt spekter av forskningsartikler og akademisk litteratur som allerede finnes om temaet mitt. Litteraturstudie er en form for forskningsmetode som fokuserer på å samle og analysere eksisterende informasjon og kunnskap om et bestemt emne. Denne metoden kan være en effektiv måte å få en dypere forståelse av et tema på, og kan gi meg muligheten til å trekke konklusjoner basert på eksisterende bevis (Dalland,2020, s.223-230).

Denne metoden er passende for problemstillingen, da den gir en oversikt over eksisterende forskning og teorier knyttet til konsekvensene av å fase ut kommersielle aktører.

Litteraturstudiet gjør det mulig å sammenligne ulike perspektiver og identifisere kunnskapshull i feltet. Ved å bruke denne metoden, vil jeg kunne samle og analysere forskning fra en rekke forskjellige kilder og dermed få en bredere forståelse av emnet (Dalland,2020, s.223-230).

Det er viktig å være klar over at en litteraturstudie har sine begrensninger. Fordi det er basert på eksisterende forskning, kan det være mangler eller manglende informasjon som kan påvirke validiteten av konklusjonene mine. Jeg vil derfor være oppmerksom på dette og være nøye med å evaluere og tolke resultatene mine (Dalland, 2020, s.223-230).

Samlet sett mener jeg at litteraturstudie er den mest hensiktsmessige og effektive metoden for min bacheloroppgave, noe av grunnen til dette er det relativt korte tidsperspektivet vi har på å skrive denne oppgaven. I min oppgave har jeg valgt å benytte både primærdata og sekundærdata. Sekundærdata er data som allerede finnes og som kan hentes fra offentlige registre, tidligere forskning og annen litteratur (Dalland, 2020, s.86). Det finnes en del forskning og informasjon tilgjengelig innen dette temaet, og jeg anser dette som svært verdifullt for oppgaven min.

Primærdata, derimot, er originale data som samles inn direkte fra kildene og som ikke har blitt behandlet eller analysert tidligere (Dalland, 2020, s.86). I denne oppgaven vil primærdataene hovedsakelig komme fra offentlige utredninger som gir direkte informasjon om regjeringens målsettinger, intensjoner og planer.

Kildesøk og utvalg

Kildesøket ble utført ved å bruke databaser som Google Scholar og Oria. Søkeordene inkluderte "private aktører", "ideell", "barnevern", "velferdsprofitører", «kommersiell og barnevern», «ideell og barnevern», «utfasing og kommersiell», «barnevern og kommersiell» og "barnevern". Jeg søkte også på relevante organisasjoners nettsteder, som Regjeringen.no og Oslo Economics, for å finne offentlige utredninger og rapporter. (Se vedlegg 1).

Inklusjons- og eksklusjonskriterier (Dalland, 2020).

Inklusjonskriterier:

1. Kildene må være publisert innenfor de siste 10 årene (2011-2021) for å sikre aktualitet og relevans i forhold til regjeringens nylige planer.
2. Kildene må ha et primærfokus på det norske velferdssystemet, spesielt innen barnevernet, da problemstillingen er spesifikk for Norge.
3. Kildene må inneholde empiriske funn, analyser eller teoretiske perspektiver som er relevante for å forstå konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i velferdstaten.

Eksklusjonskriterier:

1. Kilder som primært fokuserer på andre sektorer av velferdssystemet, for eksempel helse og omsorg, uten en klar forbindelse til barnevernet.
2. Kilder som ikke fokuserer på det norske velferdssystemet og dets spesifikke kontekst.
3. Kilder som mangler og/eller har en dårlig kvalitet på forskningen.

3.2 Tematisk analyse

Tematisk analyse er en kvalitativ metode som brukes for å identifisere, analysere og rapportere mønstre (temaer) innenfor data. Den gir en fleksibel og nyttig metode for å generere en rik og detaljert, men kompleks, beskrivelse av dataene (Johannesen & Rasmussen, 2018). I denne oppgaven ble tematisk analyse brukt til å analysere kildene og identifisere temaer knyttet til konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i velferdsstaten.

3.3 Etske overveielser

I arbeidet med denne bacheloroppgaven har jeg vært oppmerksom på etiske overveielser knyttet til bruk av kilder og forskning. Jeg har sikret at alle kilder er korrekt sitert og referert til i henhold til APA 7-standarden, og jeg har behandlet informasjonen fra kildene på en

rettferdig og upartisk måte. Videre har jeg søkt å inkludere ulike perspektiver og stemmer i analysen, slik at oppgaven gir en balansert og omfattende forståelse av problemstillingen (Dalland, 2020, s.63-77).

3.4 Begrensninger

Begrensninger i en forskningsstudie refererer til eventuelle faktorer som kan påvirke gyldigheten og påliteligheten av resultatene og konklusjonene.

I forhold til problemstillingen om de mulige konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i velferdsstaten, kan det være noen begrensninger som må tas i betraktning når man tolker og bruker resultatene av litteraturstudiene og den tematiske analysen (Dalland, 2020, s.141-142).

En begrensning kan være at de valgte kildene ikke gir et fullstendig bilde av situasjonen i hele landet, men heller fokuserer på spesifikke områder som Oslo eller spesifikke sektorer av barnevernet. Dette kan begrense generaliseringen av resultatene og konklusjonene.

En annen begrensning kan være at det er begrenset informasjon tilgjengelig om de konkrete utfordringene som kan oppstå ved utfasing av kommersielle aktører, spesielt i forhold til hvordan denne prosessen vil påvirke de ansatte og deres arbeidsforhold.

Det kan også være begrensninger i forhold til tidsrammen for oppgaven, som kan ha påvirket hvilke kilder som ble valgt og hvor grundig analysen kunne gjøres.

Det er viktig å være klar over disse begrensningene og å være forsiktig med å trekke for sterke konklusjoner basert på resultatene. Det kan også være verdt å peke ut muligheter for videre forskning som kan adressere noen av disse begrensningene og gi et mer omfattende bilde av problemstillingen.

Kapittel 4 Resultater

4.1 Presentasjon av kildene og kildekritikk

1. NOU 2020:13 NOU 2020:13 er en offentlig utredning utgitt av den norske regjeringen som presenterer planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet. Utredningen tar for seg begrunnelsen bak dette, samt anbefalinger for utfasingen. Dette gjør kilden til en primærkilde som gir direkte informasjon om regjeringens målsettinger og intensjoner når det gjelder utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet. Det er viktig å være oppmerksom på at politiske interesser og prioriteringer kan påvirke innholdet og vinklingen av utredningen. Derfor er det nødvendig å være kritisk til kilden og å vurdere dens pålitelighet og relevans for problemstillingen.
2. Utredning av risiko ved utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører av institusjonsplasser i barnevernet i Oslo. Denne risikovurderingen er utført av Oslo Economics og undersøker konsekvensene og utfordringene ved å fase ut kommersielle aktører i barnevernet i Oslo. Rapporten tar for seg potensielle effekter på barn og ansatte, og gir verdifull innsikt i de mulige konsekvensene og utfordringene knyttet til utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet, spesifikt i Oslo. Rapporten er en uavhengig evaluering, men er bestilt av Barne- og familieetaten i Oslo. Allikevel bidrar den til en mer nyansert forståelse av problemstillingen. Det er viktig å være oppmerksom på metodisk soliditet og eventuelle økonomiske interesser som kan påvirke funnene i rapporten.
3. NOU 2016:12 "Ideell opprydding - statlig dekning av ideelle organisasjoners historiske pensjonskostnader", er relevant for oppgavens problemstilling "Konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet". Kilden undersøker statens ansvar for ideelle organisasjoners kostnader og gir en anbefaling om statlig dekning av disse kostnadene. Selv om kilden kan ha begrenset relevans for

problemstillingen, er den fortsatt relevant for å undersøke regjeringens planer om å styrke den ideelle sektoren i barnevernet.

4. Haugen, H. M. (2020) Dette er en fagfelleurdert artikkel fra tidsskriftet "Tidsskrift for velferdsforskning". Artikkelen undersøker styrkingen av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet, inkludert i barnevernet, og presenterer stortingsvedtaket som bekrefter denne politikken. Artikkelen gir et viktig perspektiv på regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet og styrke den ideelle sektoren. Som en artikkel i et fagfelleurdert tidsskrift, har denne kilden en høy grad av pålitelighet og validitet. Imidlertid er det viktig å være oppmerksom på at artikkelen er skrevet av en forfatter som er positivt innstilt til styrkingen av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet. Dette kan påvirke vinklingen av argumentene som presenteres og gi en skjevhet i analysen av problemstillingen. Det er derfor viktig å være kritisk til kildens pålitelighet og å supplere med andre kilder som gir et mer nyansert perspektiv.

4.2 Analyseprosess

Forfatter og årstall	Artikkel	Formål	Metode	Utvalg	Hovedfunn
NOU 2020:13	Private aktører i velferdsstaten	Å vurdere private aktørers rolle i velferdsstaten og komme med anbefalinger	Analyse av eksisterende data, lovverk og reguleringer		Anbefalinger for å sikre en balanse mellom offentlige, private og ideelle aktører i velferdstjenester

NOU 2016:12	Ideell opprydding	Å vurdere ideelle organisasjoners rolle og utfordringer i velferdsstaten	Analyse av eksisterende data, lovverk og reguleringer	Anbefalinger for å styrke ideelle organisasjoners rolle og løse utfordringer
Hans Morten Haugen(2020)	Opposisjonsstyre: stortingsvedtak om styrkingen av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet	Å beskrive stortingsvedtakets betydning og effekt på ideelle virksomheter	Analyse av politiske dokumenter og vedtak	Stortingsvedtaket har bidratt til økt anerkjennelse og styrking av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet
Oslo Economics (2021)	Utredning av risiko ved utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører av institusjonsplasser i barnevernet i Oslo	Å vurdere risiko knyttet til utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører i barnevernet	Økonomisk og risikoanalyse	Potensielle risikoer ved utfasing av rammeavtaler, inkludert kapasitetsmangel og økte kostnader, samt anbefalinger for å minimere risiko

Figur 1. – Analyseskjema

Ut ifra denne tabellen identifiserer jeg tre fellesnevnerer eller hovedtemaer:

Kategoriserte fellesnevnerer:

1. Innvirkning på velferdstjenester: Dette temaet fokuserer på hvordan utfasing av kommersielle aktører kan påvirke kvaliteten og tilgjengeligheten av velferdstjenester.

2. Økonomiske og organisatoriske konsekvenser: Dette temaet undersøker de økonomiske og organisatoriske utfordringene som kan oppstå som et resultat av regjeringens planer.
3. Politiske beslutninger og deres effekt: Dette temaet ser på hvordan politiske beslutninger, som stortingsvedtak og utvalgsrapporter, påvirker utfasingen av kommersielle aktører og velferdstjenester generelt.

Litteraturhierarki (Dalland,2012 S.223-231)

Offentlige utredninger og rapporter, som NOU 2020:13 og NOU 2016:12, er viktige kilder for informasjon og anbefalinger om politikk og reguleringer. Disse dokumentene gir grundige analyser av eksisterende data, lovverk og reguleringer og er ofte resultatet av arbeidet til ekspertgrupper og komiteer. Analyser og vurderinger fra eksperter og forskningsinstitusjoner, som Hans Morten Haugens arbeid og Oslo Economics' rapport, gir verdifull innsikt i effekten av politiske vedtak og potensielle risikoer knyttet til endringer i rammeavtaler og reguleringer. Disse kildene gir også anbefalinger og løsningsforslag basert på deres analyser. Alle fire kildene er av høy kvalitet og relevans for temaet i denne bacheloroppgaven.

Offentlige utredninger og rapporter er grundige og omfattende, og gir en solid forståelse av politiske og regulatoriske aspekter. Analyser og vurderinger fra eksperter og forskningsinstitusjoner bidrar med innsikt og anbefalinger som kan hjelpe med å forme og forbedre politikk og praksis. Selv om kildene er av høy kvalitet, er det viktig å være oppmerksom på eventuelle begrensninger og potensielle skjevheter i analysene og anbefalingene. For eksempel kan offentlige utredninger og rapporter være påvirket av politiske føringer og mål.

Analyser og vurderinger fra eksperter og forskningsinstitusjoner kan også være påvirket av deres egne interesser og perspektiver. Når det gjelder Hans Morten Haugen, er det viktig å merke seg at Haugen er en akademiker og forsker med en sterk interesse for rettferdighet og

menneskerettigheter (Vid.no, 2023). Dette kan påvirke hans perspektiv på politikk og reguleringer knyttet til velferdsstaten, ideelle organisasjoner og sosiale tjenester.

Kapittel 5 Drøfting

I dette kapitlet vil jeg drøfte konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet, med fokus på innvirkning på velferdstjenester, økonomiske og organisatoriske konsekvenser og politiske beslutninger og deres effekt. Drøftingen vil basere seg på det teoretiske rammeverket presentert i kapittel 2.

5.1 Innvirkning på velferdstjenester

Hvis man ser NOU 2020:13 i lys av Prinsipal-agent teorien, så kan det være en misforståelse mellom målene til prinsipalen (i dette tilfelle regjeringen) og agenten (den kommersielle leverandøren). En utfasing av kommersielle aktører vil kanskje endre dette dynamiske forholdet. Med regjeringen som både regulator og leverandør, kan det argumenteres for at det er større sannsynlighet for at tjenestene vil bli levert i tråd med offentlig politikk og forventede standarder, noe som potensielt kan føre til en forbedring av tjenestekvaliteten (NOU:2020:13, s.66). Men en viktig antagelse her er at regjeringen har de nødvendige ressursene og ekspertisen til å levere disse tjenestene effektivt.

På en annen side, hvis man ser det i lys av New Public Management-teorien (NOU 2020:13) hevder at konkurranse kan bidra til effektivitet og kvalitetsforbedringer i velferdstjenester. Dette innebærer at en utfasing av kommersielle aktører kan føre til lavere kvalitet på tjenester og økt byråkrati, ettersom konkurransepresset mellom ulike aktører reduseres. Samtidig kan en reduksjon i konkurranse føre til at offentlige aktører blir mindre innovative og fleksible i sin tilnærming til tjenesteutvikling og -levering.

Markedsteorien antyder at konkurranse mellom forskjellige leverandører kan føre til større tilgjengelighet av tjenester, siden hver leverandør prøver å nå ut til et større publikum jmfør teorien i kapittel 2.1. Fjerning av kommersielle aktører kan redusere mangfoldet av leverandører og dermed mulig påvirke tilgjengeligheten av tjenestene. Men dette vil også avhenge av regjeringens kapasitet. Hvis regjeringen har tilstrekkelig kapasitet, kan den være i stand til å sikre at tjenestene er tilgjengelige for alle som trenger dem, selv uten kommersielle aktører. Men hvis kapasiteten er begrenset, kan dette være en utfordring (NOU:2020:13, s.219).

Private aktører kan ofte være mer innovative enn offentlig sektor på grunn av deres behov for å skille seg ut i et konkurranseutsatt marked. De har ofte større fleksibilitet til å eksperimentere med nye tilnærminger og løsninger. Hvis kommersielle aktører fases ut, kan det være en risiko for at det vil være mindre innovasjon i sektoren (NOU:2020:13, s.70).

Det er ikke å si at ideell sektor ikke kan være innovativ, men det vil avhenge av en rekke faktorer, inkludert organisasjonskultur, ressurser og politisk vilje. Innovasjon i ideell sektor kan også bli drevet av faktorer som lovgivning, politiske prioriteringer og samfunnskrav (NOU: 2020:13, s.97). I tillegg kan det argumenteres for at ideell og offentlig sektor kanskje har større muligheter til å gjennomføre store skala innovasjoner, siden den ikke er bundet av samme behov for umiddelbar lønnsomhet som private selskaper. Men dette vil kreve en proaktiv tilnærming og engasjement fra regjeringens side (NOU: 2020:13, s.115).

Private aktører er ofte mer fleksible og kan raskere tilpasse seg endringer i etterspørselen eller i det bredere miljøet. Hvis de fjernes, kan det være en risiko for at barnevernet blir mindre i stand til å reagere raskt på nye utfordringer eller muligheter. Men igjen, dette vil avhenge av hvordan offentlig sektor er organisert og hvor fleksible de er i stand til å være (NOU: 2020:13, s.70-73).

For å unngå å komme i en situasjon hvor barnevernets evne til å agere raskt og med tilpasset løsninger for barn i behov blir svekket, kan det være nødvendig at myndighetene etablerer gode overgangsordninger. I dette er også tidsperspektivet et viktig aspekt. Denne type

endringer må gjøres forsvarlig. Før utfasingen av private kommersielle aktører avsluttes må myndighetene sørge for at tiltakene som tilbys er tilstrekkelig differensiert og tilpasset behovene som etterspørres.

En viktig faktor som bør vurderes i denne drøftingen er balansen mellom kommersielle og ideelle aktører. NOU 2016:12 fremhever at ideelle organisasjoner har en unik rolle i velferdssamfunnet, da de ofte fokuserer på kvalitet og brukermedvirkning, samt kan bidra til innovasjon og mangfold i tjenestetilbudet. En styrking av ideelle aktører kan derfor være en måte å bevare mangfoldet i velferdstjenester, selv om kommersielle aktører fases ut (NOU 2016:12).

5.2 Mulige økonomiske og organisatoriske konsekvenser

Regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet har potensielle økonomiske og organisatoriske konsekvenser. I henhold til New Public Managementteorien, som vektlegger effektiv ressursbruk og resultatorientert styring av offentlige tjenester, kan overgangen til en modell uten kommersielle aktører påvirke kostnadsstrukturen (Oslo Economics, 2021, s.5).

Fjerning av kommersielle aktører kan medføre betydelige kostnadsendringer for barnevernet (Oslo Economics, 2021). Ifølge prinsipal-agent-teorien kan det være utfordrende å sikre at de ideelle aktørene oppnår ønsket kvalitet og effektivitet til en rimelig kostnad. Mens kommersielle aktører ofte har effektiv drift og kostnadsstyring som prioriteringer, kan ideelle organisasjoner ha høyere kostnader knyttet til ideelle formål og mer omfattende oppfølging av barn og unge. Dette kan resultere i økte driftskostnader for barnevernet (Oslo economics, 2021, 50-66)

Overgangen til en modell uten kommersielle aktører kan også ha organisatoriske konsekvenser. Kompetanseoverføring og kapasitetsbygging kan være nødvendig for å sikre at det offentlige og ideelle har tilstrekkelig ekspertise og ressurser til å håndtere et økt ansvar

for institusjonstilbudet. Dette kan kreve omfattende endringer i organisasjonens struktur, rutiner og ledelsespraksis. Samtidig kan det være behov for å sikre en jevn overgang og kontinuitet i tjenestetilbudet for barn og unge under endringsprosessen (Oslo Economics, 2021, 68-70).

I lys av markedsteori og velferdsstatsteori, er det viktig å vurdere de bredere samfunnsmessige konsekvensene av å fase ut kommersielle aktører. Mens ideelle aktører kan være mer i tråd med velferdsstatens verdigrunnlag og omsorgsaspekter, kan det også oppstå utfordringer knyttet til kapasitet, tilgjengelighet og diversitet i tjenestetilbudet. Staten må sikre at det offentlige og ideelle har tilstrekkelig kapasitet og ressurser til å imøtekomme det økte behovet uten kommersielle aktører. Dette kan innebære å identifisere og utvikle alternative finansieringsmodeller, samarbeidsstrukturer og kvalitetssikrende mekanismer for å opprettholde et bredt og tilgjengelig tjenestetilbud (Oslo ECONOMICS, 2021 S.67-70.)

For å minimere de økonomiske og organisatoriske konsekvensene av å fase ut kommersielle aktører i barnevernet, er det flere tiltak som staten bør vurdere. Først og fremst er det nødvendig å sikre tilstrekkelig finansiering og ressurser til det offentlige for å håndtere det økte ansvaret som følger med utfasingen. Dette kan innebære økte budsjetter, tilskudd eller omfordeling av midler for å kompensere for potensielle økte kostnader (Oslo Economics, 2021).

Videre bør det offentlige investere i kompetanseutvikling for ansatte, spesielt innenfor områder knyttet til ideelle aktører og alternative samarbeidsmodeller. Dette vil bidra til å styrke organisasjonens evne til å drive og kvalitetssikre tjenestene på en effektiv måte.

Et tett samarbeid med ideelle organisasjoner, frivillige organisasjoner og andre relevante aktører er også viktig for å sikre kontinuitet og tilgjengelighet i tjenestetilbudet. Utvikling av partnerskapsmodeller, felles prosjekter og kunnskapsutveksling vil være avgjørende for å opprettholde mangfoldet og bredden i barneverntjenestene (Oslo Economics, 2021).

Det er viktig å merke seg at overgangen til en modell uten kommersielle aktører i barnevernet er en kompleks og flerdimensjonal prosess. Konsekvensene vil variere avhengig av kontekst, lokale forhold og implementeringsstrategier. Derfor er det avgjørende å kontinuerlig overvåke og tilpasse tiltakene for å sikre at de oppnår ønskede resultater og opprettholder et høyt nivå av omsorg og støtte for barn og unge i barnevernet (Oslo Economics, 2021, s5-8).

5.3 Politiske beslutninger og deres effekt

Politisk teori understreker at politiske beslutninger og deres effekt er sentrale i forståelsen av konsekvensene av utfasingen av kommersielle aktører i velferdsstaten. Politiske partier, interessegrupper og beslutningstakere vil ha ulike synspunkter og mål i forbindelse med denne prosessen, noe som kan føre til en rekke konsekvenser (Haugen, 2020).

For det første vil politiske beslutninger om utfasing av kommersielle aktører påvirke hvordan ressurser og ansvar for velferdstjenester blir fordelt mellom offentlige og ideelle aktører. Dette kan ha betydelige konsekvenser for kvaliteten på og tilgangen til velferdstjenester, særlig for sårbare og marginaliserte grupper (NOU 2016:12. S.26). Det er viktig å sikre at politiske beslutninger reflekterer samfunnets verdier og prioriteringer, og at de bidrar til en rettferdig og inkluderende velferdsstat. Noe som kan kontrolleres bedre dersom staten selv har ansvar og styring.

På et politisk nivå kan utfasingen av kommersielle aktører føre til spenninger mellom ulike politiske partier og interessegrupper, som kan ha ulike synspunkter på hvordan velferdstjenestene bør organiseres og finansieres (Haugen, 2020). Dette kan igjen påvirke beslutningstaking og politikktutforming, og kreve en kontinuerlig dialog og forhandling mellom ulike aktører for å oppnå enighet om den mest hensiktsmessige veien fremover. Samlet sett er det flere økonomiske og organisatoriske konsekvenser som må vurderes i forbindelse med utfasingen av kommersielle aktører i velferdsstaten.

Disse konsekvensene kan ha direkte og indirekte effekter på både offentlige og private aktører, så vel som på brukerne av velferdstjenester. Det er viktig å veie disse konsekvensene opp mot hverandre og finne en balanse mellom ønsket om å bevare mangfoldet og kvaliteten i velferdstjenester, samtidig som man sikrer en rettferdig fordeling av ressurser og tjenester (NOU, 2020, S.43).

For å oppnå dette, kan det være nødvendig å utvikle nye samarbeidsmodeller og partnerskap mellom offentlige, ideelle og private aktører, og å fremme en kontinuerlig dialog og forhandling mellom ulike politiske partier og interessegrupper. Dette vil kreve en grundig vurdering av de teoretiske rammeverkene og de ulike kildene som er presentert i denne drøftingen, samt en kontinuerlig evaluering av de faktiske konsekvensene av utfasingen og justeringer av politikken der det er nødvendig.

Det er også viktig å understreke at selv om det kan være ulike synspunkter på utfasingen av kommersielle aktører i velferdsstaten, er det bred enighet om at en rettferdig og inkluderende velferdsstat er en viktig samfunnsverdi som må ivaretas. Ved å bygge på teoretisk kunnskap og empiriske bevis, og ved å engasjere og samarbeide med relevante aktører, kan beslutningstakere og politiske ledere bidra til å sikre en bærekraftig og mangfoldig velferdsstat som oppfyller samfunnets behov og verdier.

I denne delen vil jeg drøfte de politiske beslutningene knyttet til utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet og deres effekter, i lys av Linn Hernings "Velferdsprofitørene". Hernings bok gir innsikt i hvordan politiske beslutninger kan påvirke velferdstjenester og samfunnet som helhet, og vi vil bruke dette perspektivet for å analysere implikasjonene av regjeringens tiltak. Det er viktig å huske at Herning er svært kritisk til kommersielle aktører i velferdsstaten.

Et av de sentrale argumentene i Hernings bok er at politiske beslutninger om å tillate kommersielle aktører i velferdssektoren er basert på en ideologi som fremmer markedsbaserte løsninger og profitt som drivkraft (Herning, 2015). Dersom regjeringens beslutning om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet er motivert av et ønske om å

prioritere samfunnets interesser og velferdstjenestenes kvalitet fremfor profitt, kan dette tolkes som et skifte i politisk ideologi og verdier (Haugen, 2020, s.30).

En mulig konsekvens av denne politiske beslutningen kan være en økt offentlig støtte for et mer inkluderende og rettferdig velferdssystem. Herning argumenterer for at en slik politisk kursendring kan bidra til å styrke tilliten til offentlige institusjoner og skape en større samfunnsmessig enighet om velferdstjenestenes formål og prioriteringer (Herning, 2015, S. 200-212).

Samtidig kan beslutningen om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet også møte motstand fra ulike interessegrupper, inkludert de kommersielle aktørene selv og deres støttespillere. Herning påpeker at en slik politikk kan bli kritisert for å svekke konkurranse, innovasjon og effektivitet i velferdstjenestene (Herning, 2015, S. 200-212). Det er derfor viktig å nøye vurdere og balansere de ulike hensynene og perspektivene som kommer frem i den offentlige debatten rundt denne politiske beslutningen.

Samlet sett er det viktig å vurdere politiske beslutninger og deres effekt i forbindelse med utfasingen av kommersielle aktører i velferdsstaten. Politiske beslutninger kan ha en rekke konsekvenser, både positive og negative, for velferdssektoren og de berørte aktørene. Til slutt er det viktig å påpeke at effekten av politiske beslutninger ofte avhenger av hvordan de blir implementert og fulgt opp i praksis. Dette innebærer at regjeringen må sørge for å utvikle klare retningslinjer og strategier for hvordan utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet skal gjennomføres.

Kapittel 6 Konklusjon

I denne bacheloroppgaven har jeg undersøkt konsekvensene av regjeringens planer om å fase ut kommersielle aktører i barnevernet, med særlig fokus på innvirkning på velferdstjenester, økonomiske og organisatoriske konsekvenser og politiske beslutninger og deres effekt. Gjennom en grundig analyse av teoretiske perspektiver og empiriske kilder har jeg drøftet hvordan utfasingen av kommersielle aktører kan påvirke velferdsstatens evne til å

levere rettferdige og inkluderende tjenester, og hvilke utfordringer og muligheter dette kan medføre for de ulike aktørene i velferdssektoren.

Funnene indikerer at utfasingen av kommersielle aktører kan ha både positive og negative konsekvenser for velferdstjenester og de berørte aktørene. På den ene siden kan en sterkere offentlig kontroll over velferdstjenestene bidra til en mer rettferdig fordeling av ressurser og tjenester, samt redusere fragmentering av tjenester og kostnader. På den andre siden kan redusert konkurranse og mangfold i tjenestetilbudet føre til lavere kvalitet på tjenester, mindre innovasjon og fleksibilitet, samt økte byråkratiske kostnader.

Økonomiske og organisatoriske konsekvenser av utfasingen kan variere, avhengig av hvordan ressurser og ansvar fordeles mellom offentlige og ideelle aktører. Det kan være nødvendig å utvikle nye samarbeidsmodeller og partnerskap mellom offentlige, ideelle og private aktører for å sikre et mangfoldig og effektivt tjenestetilbud.

Politisk teori understreker betydningen av politiske beslutninger og deres effekt i forbindelse med utfasingen av kommersielle aktører. Det er viktig å etablere en konstruktiv dialog og forhandling mellom ulike politiske partier og interessegrupper for å sikre enighet om den beste veien fremover for velferdssektoren. Samtidig må politiske beslutninger reflektere samfunnets verdier og prioriteringer og bidra til en rettferdig og inkluderende velferdsstat.

Det er viktig å understreke at denne oppgaven ikke gir en uttømmende oversikt over alle mulige konsekvenser av utfasingen av kommersielle aktører i velferdsstaten. Det er for tidlig i prosessen til at det danner seg et bilde hvor konsekvenser blir tydelig. Videre forskning kan undersøke de langsiktige effektene av denne politiske endringen på ulike brukergrupper og velferdstjenester.

Til tross for disse begrensningene bidrar denne oppgaven til en bedre forståelse av de komplekse og sammensatte konsekvensene av utfasingen av kommersielle aktører i barnevernet.

Referanser

Amundsen, C. S. (2020). Barnevern i markedsliberalismens tidsalder: Da markedsbarnevernet fortrenget samfunnsbarnevernet For Velferdstaten. Hentet fra

<https://www.velferdsstaten.no/wp-content/uploads/2020/08/Barnevernetimarkedsliberalismens-tidsalder-1.pdf>

Amundsen, S.C.. (2022). Barn er ikke varer – det burde være opplagt, men for kommersielle selskaper er det ikke det. Fontene. <https://fontene.no/debatt/barn-er-ikke-varer-det-burde-vaere-opplagt-men-for-kommersielle-selskaper-er-det-ikke-det-6.47.911260.99714eeee0>

Bufdir. (14.5.23). *Barnevern*. Hva gjør barnevernet?. <https://www.bufdir.no/barnevern/>

Bufdir. (2022). Barnevernsreformen – en oppvekstreform. Hentet fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/barnevernsreformen/>

Christensen, T. (2006). Statens og reformens forunderlige verden. *Nytt Norsk Tidsskrift* 23(3). <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3053-2006-03-03>

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Fagbokforlaget.

Esping-Andersen, G. (1999). *Social Foundations of Postindustrial Economies*. Oxford University Press. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/0198742002.001.0001>

Forside. For Velferdsstaten (2023) Hentet fra <https://velferdsstaten.no/om-oss/>

Haugen, M, H. (2020) Opposisjonstyre: stortingsvedtak om styrkingen av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet. *Tidsskrift for velferdsforskning*. Vol 23, Iss,1. <https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2464-3076-2020-01-02>

Herning, L.(2015) Velferdsprofitørene. Om penger, makt og propaganda i de norske velferdstjenestene. Manifest Forlag.

Hurdalsplattformen. Regjeringen.no. Hentet

fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/cb0adb6c6fee428caa81bd5b339501b0/no/pdfs/hurdalsplattformen.pdf>

Johannesen, & Rasmussen E.B. (2018). Tematisk analyse. I Rafoss & E. B. Rasmussen (Red.), *Hvordan bruke teori? : nyttige verktøy i kvalitativ analyse* (s. 278–313). Universitetsforl.

Hentet

fra

<https://eu01.alma.exlibrisgroup.com/leganto/readinglist/citation/7882746310002221/file/viewer>

Longva, F., & Osland, O. (2010). "Anbud på norsk". *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 51(3), 387-415. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-291X-2010-03-03>

Meld. St.2 (2022-23) Revidert nasjonalbudsjett 2023. Det kongelige finansdepartementet.

Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7dd361e0c38446c78154f9f4a311a2df/no/pdfs/stm202220230002000dddpdfs.pdf>

NOU 2020:13. (2020). Private aktører i velferdsstaten: Velferdstjenesteutvalgets delutredning

I og II om offentlig finansierte velferdstjenester. Hentet

fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/92c603f025264ef4a83390b51dd2ec2f/no/pdfs/nou202020200013000dddpdfs.pdf>

NOU 2016:12 (2016). Ideell opprydning - statlig dekning av ideelle organisasjoners historiske pensjonskostnader. Kultur- og likestillingsdepartementet. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-12/id2508949/>

Oslo Economics (2021). Utredning av risiko ved utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører av institusjonsplassene i barnevernet i Oslo. *Rapport utarbeidet for barne- og familieetaten i Oslo kommune*. Hentet fra <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/2021/03/Utfasing-av-kommersielle-leverandorer-Oslo-Economics.pdf>

Pressemelding. (11.05.23). Revidert nasjonalbudsjett - Meir midlar til det statlege barnevernet. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/meir-midlar-tildetstatlegebarnevernet/id2976003/>

«Principal-agentteori: Implikasjoner for offentlig styring og politikk”, Principal-agent theory (implications for public management and policy) in A. Sandmo og K.P. Hagen (red): *Offentlig Politikk og Private Incitament*. Tano: 1992. Hentet fra https://www.uio.no/studier/emner/sv/oekonomi/ECON1220/h13/prinsipal_agent.pdf

Regjeringen. (2020). Høringsnotat - Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/b1aa078301b14dfb8f9179a6c5745756/horingsnotat--rammevilkar-for-private-tjenesteytere-i-barnevernet.pdf>

Storsletten, V, A. (2020). Hva er forskjellene på ideelle og kommersielle leverandører av velferdstjenester? [Notat]. Civita. https://civita.no/content/uploads/2020/08/Notat_20_2020_Hva-er-forskjellene-pa-ideelleog-kommersielle-leverandorer-av-velferdstjenester.pdf

Stortinget. (2021, 4. februar). Spørsmål nr. 89502 fra Silje Hjemdal til barne- og familieminister. Hentet fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=89502>

Stortingsforhandlinger. Dokument 8:33 (2022-2023) Representantforslag om å sikre innsyn i alle offentlig finansierte velferdstjenester. Hentet fra:

<https://www.stortinget.no/no/Sakerog-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2022-2023/dok8-202223-033s>

Tømmerås, O. Frifagbevegelse (2022). Regjeringen lovet å fase ut kommersielle barnevernsaktører, men fornyer likevel 122 avtaler. Hentet fra

<https://frifagbevegelse.no/fagbladet/regjeringen-lovet-a-faseutkommersiellebarnevernsaktorer--men-fornyer-likevel-122-avtaler-6.158.848479.563f7bd64f> VID. (2023, 1,5).

Ansattesider. Hans Morten Haugen.

<https://www.vid.no/ansatte/hansmorten-haugen/>

Vedlegg 1

Skjema for søkelogg

Database/søkemotor/nettsted	Søk nr.	Søkeord/søkekombinasjoner	Antall treff	Kommentarer til søk (fyll ut etter behov)
-----------------------------	---------	---------------------------	--------------	---

1.	Regjeringen.no	1	«Private aktører» and barnevernet»	932	
2.	Regjeringen.no	2	Barnevern	59	

3.	Oria	3	velferdsprofitører	7	Selve boken kom ikke opp ved søket. Det var en bok anmeldelse som dukket opp. Men valgte da å leie selve boken på biblioteket.
4.	Regjeringen.no	4	Ideell	34	

5.	Oria.no	5	Kommersiell and barnevern	0	
6.	Oria.no	6	Ideell and barnevern	3	Ingen treff som var relevante for problemstillingen
7.	Google Scholar	7	Utfasing and kommersiell	542	Ingen treff som var relevante for problemstillingen
8.	Google Scholar	8	Barnevern and kommersiell	806	

Vedlegg 2

Figur 1. – Analyseskjema

Forfatter og årstall	Artikkel	Formål	Metode	Utvalg	Hovedfunn
NOU 2020:13	Private aktører i velferdsstaten	Å vurdere private aktørers rolle i velferdsstaten og komme med anbefalinger	Analyse av eksisterende data, lovverk og reguleringer		Anbefalinger for å sikre en balanse mellom offentlige, private og ideelle aktører i velferdstjenester
NOU 2016:12	Ideell opprydding	Å vurdere ideelle organisasjoners rolle og utfordringer i velferdsstaten	Analyse av eksisterende data, lovverk og reguleringer		Anbefalinger for å styrke ideelle organisasjoners rolle og løse utfordringer
Hans Morten Haugen(2020)	Opposisjonsstyre: stortingsvedtak om styrkingen av ideelle virksomheter i velferdssamfunnet	Å beskrive stortingsvedtakets betydning og effekt på ideelle virksomheter	Analyse av politiske dokumenter og vedtak		Anbefalinger for å styrke ideelle organisasjoners rolle og løse utfordringer
Oslo Economics (2021)	Utredning av risiko ved utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører av institusjonsplasser i barnevernet i	Å vurdere risiko knyttet til utfasing av rammeavtaler med kommersielle leverandører i barnevernet	Økonomisk og risikoanalyse		Potensielle risikoer ved utfasing av rammeavtaler, inkludert kapasitetsmangel og økte kostnader, samt anbefalinger for å minimere risiko.

